

نامۆژگاری بو کچانی موسلمان پیش هاوسه‌رگیری

ناماده‌کردنی
دایکی نالاء

کوبلاوکر لوه‌کلانر

مالپه‌ری به‌ه‌شت

www.ba8.org

islam_kurd_ba8@yahoo.com

07701517378

عیراقه - کوردستان - که‌لار

هه‌میشه له‌گه‌لیمان بن بو به‌ر هه‌مه‌ نوو

کتیبی ژماره ﴿ ۸۴ ﴾

إن الحمد لله نستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده فلا مضل له ، ومن يضل فلا هادي له ، وأشهد أن لا إله إلا الله ، وأن محمدا عبده ورسوله .. وبعد..

پیشه کی: له چاکه ی خوی گوره بۆ نه وه ی ئاده م و پیزلینانی نه وه یه که هاوسه رگیری بۆ داناون و کردوویه تی به به خشینیک به سهر به نده کانی یه وه: { وَكَذَلِكَ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً } (سورة الرعد: ۳۸).

واته: له پیش تووه نه ی موحه ممه د (ﷺ) چنده ها پیغه مبه رمان نار دووه وه خیزان و نه وه یشمان پی به خشیون. ئه م شته ی له بواری به خشش ده رختنی فه زل و چاکه ی خوی گوره به سه ریانه وه باس کردووه .. ئیسلام هاوسه رگیری پی خۆشه و هانی خه لکی ده دات له سه ری و به یه کیک له نیشانه کانی خوی داناه: { وَمِن آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ } (سورة الروم: ۲۱).
واته: یه کیک له نیشانه کانی خوی گوره نه وه یه که له خۆتان ئافره تی بۆ دروست کردوون (مه به ست حه وایه که له په راسووی ئاده م دروست کراوه) بۆ نه وه ی ببن به هۆی پشو و ئارامی بۆ پیاوان، وه سوژو به زه یی و خۆشه ویستی خستۆته نیوانتانه وه، به راستی له م شته دا چنده ها نیشانه ی گه وره یی خوی گه وره ی تی دایه بۆ که سانیک که بیرکه نه وه .

۱- هه لبژاردنی پیاویکی موسلمان ی چاک، ئیسلام هانی خه لکی ئه دات له سه ر چاک هه لبژاردنی پیاو که خاوه نی ره وشت و دین و پاکی بیّت، خوی گوره ده فه رمویت: { يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ } (سورة الحجرات: ۱۳).

واته: به راستی به پیزترینتان لای خوی گوره خواناسترین و خۆپاریزترینتان له تاوان. وه ده فه رمویت: { وَأَنْكحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُعْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ } (سورة النور: ۳۲).

واته: ئیوه هاوسه رگیری بکن و له چاکه کانتان بخوازن له به نده ی پیاو ئافره ت، وه نه گه ره ژار بن نه وا خوی گه وره به فه زل و چاکه ی خوی ده وه له مه ندیان ده کات. به راستی ده وه له مه ندی خوی گه وره ژور فراوانه، وه ژور زانایه . با مال و پارو ناوبانگی و جگه له مانه هه لت نه خه له تینیت، به لکو یه که م شت که سووربن له سه ری با بریتی بیّت له دامه زراوی له سه ر دین و ره وشتی جوان، چونکه پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت: "إذا أتاكم من ترضون خلقه ودينه فزوجوه، إلا تفعلوا تكن فتنه في الأرض وفساد كبير" (رواه الترمذي).

واته: نه گه ره هه رکه سیك هاته داخوایتان و پازی بوون له دین و ره وشتی نه وا پیی پازی بن، نه گه رنا نه وا ئاشووب و خراپه ی گه وره له سه ر زه ویدا بلاوده بیته وه .

۲- خۆت بپاریزه له هاوسه ری که سیکی زیناکه ر، چونکه خوی گه وره ده فه رمویت: { الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ } (سورة النور: ۳).

واته: پیاوی زیناکه ر که س ناخوایت ته نها ئافره تی زیناکه ر یاخود هاوبه ش بپارده ر نه بیّت، وه ئافره تی زیناکه ریش هیه که سیك ناخوایت ته نها پیاوی زیناکه ر یاخود هاوبه ش بپارده ر نه بیّت، به لام ئه م شته قه ده غه و حه رام کراوه له سه ر بپواداران که ئافره تی زیناکه ر یاخود پیاوی زیناکه ر بخوازن.

ئیمامی ابن کثیر فه رموویه تی: أي حرم تعاطي الزنا والتزوج بالبغايا أو تزويج العفائف بالرجال الفجار."

واتە: زىناكردن و خواستن و شووكردنى بەزىناكەر ھەرام كراوہ .

۳- باشتر وايە پياوہكە لەو كەسانە بىت كەسوورن لەسەر فيربوونى زانستى شەرى و خویندەنەوہى پەرتووكى بەسوود، بۇ ئەوہى تىگەيشتن و پەيوەندى نىوانتان ئاسان بىت و ھاريكارى يەكتر بكن لەسەر چاكە و لەخواترسان و فەرمان كردن بەچاكە و بەرھەلستى كردن لەخرابە . وەپيشەوايەتىيەكى باش بۇ تۆ ھەيە لەدايكانى باوہپداران و ئافرەتانى پيشينەكان .

قۇناغى داخوازى كردن

۱- ھەندىك لەكچان زۆر دوو دلن لەبپياردان بۇ شووكردن و يەكلاكردنەوہى كارەكەيان، داوا لەداخوازيكار دەكەن كەپىگەيان بەن بۇ ماوہيەكى زۆر بىرەكەنەوہ تاكو بزائن چاكە يان خرابە و زيان و قازانجى ليك بداتەوہ، ئەمە كارىكى چاكە بەمەرچىك كاتەكە زۆر نەخايەنىت و لەپادەى شياو دەرئەچىت، كاتىك داواى وەلامى لى كرا ئەلىت ئارام بگرەو بىردەكەمەوہ، ئەمە كارىكى شياو نىيە، بەلكو كاتىك ديارى بكە بۇ بىركردنەوہ و نويزى (استخارە) بكە و دوعا بكە ھەرەكو چۆن پىغەمبەر (ﷺ) فيرمانى كردووە، وەپرس بكە بەكەسانىكى باوہپدارى متمانە پى كراو پاشان كارەكەت بسپىرە بەخوای گەرە .

۲- ئەو شتانەى كەدەتەوئىت باسى بكەيت كاتى يەكتر بينين و اباشترە بينووسيت و ئامادەى بكەيت .

۳- خۆت ئامادەبكە بۇ يەكتر بينين نەك بەشىوہى سەرقالى كارى ترەوہ، ياخود لەكاتى نەخۆشى .

۴- و اباشترە كەتەماشای داخوازيكار بكەيت بەلام سنوورى شەرى بپاريزيت، بەتەنھا نەبن، تەوقە نەكەن، پۆشاكى ناشەرى لەبەر مەكە .

۵- ھەندىك لەخىزانەكان ئاھەنگ دەگىرن بەتىكەلاوى لەپۆژى مارەبپىندا، داواكار دەچىتە شوينى ئاھەنگ و كچەكەش بەپازاوەيى دادەنىشىت، پياوہكەيش لەتەنىشتى دادەنىشىت و ئەلقەى لەدەست دەكات لەپيش چاوى خەلكى، وريابە ئاسانكارى مەكە .

۶- وورىاي زۆر دەرچوون و يەكتر بينين و زۆر قسەكردن بە ئەگەر بەتەلەفونيش بىت لەپيش مارەبپىندا .

۷- و اباشترە پشكەنىكى پزىشكى بكرىت پيش ھاوسەرگىرى بۇ زانينى ھەرشتىك كەپيوستە بزانىت .

لەمافەكانت پيش ھاوسەرگىرى

۱- خاوەن فەرمان (ولي الأمر) پيوستە رىگەت پى بدات بۇ پازى بوون يان پەتكردەنەوہ، پىغەمبەر (ﷺ) دەفەر موئىت: ((لا تنكح الأيم حتى تستأمر ، ولا تنكح البكر حتى تستأذن ، قالوا يارسول الله! وكيف إذنها؟ قال إن تسكت)) .

واتە : نابت بيوەژن بە شوو بدرىت و مارەيى نايەت تاوہكو خۆى بپيار نەدات ، وە كچيش نابت بە شوو بدرىت و مارەيى نايەت تاوہكو ئىزن و بۆچوونى وەرنەگىرىت ، ووترا : ئەى پىغەمبەرى خوا ئىزن لى وەرگرتنى كچ چۆنە ؟ فەر مووى : ئەوہيە كە بى دەنگ دەبىت .

۲- دروستە پياو كچەكەى پيشكەش بەكەسى شياوو چاك بكات، بزانه چاخى يەكەم لەھاوہلان دەگەپان بەدواى مروفى چاكدا بۇ كچانينان، زۆر بەپاشكاوى وەكو ئىمامى عومەر (رضي الله عنه) و پيشينانى چاكەكار .

٣- دروست نږه که خاوه ننت پړگربیت له شووکردنت به بیانوی ته اووکردنی خویندن و به ده ست هینانی پروانامه و فرمان، به لکو دنونایت هردووکي بکهیت نه گهر بۆت گونجا، له بیرت نه چیت که مال و میردو په روه رده کردنی مندال یه که م کارن بۆ نافرته.

٤- ناگاداربه نه که ی مه رج بۆ پیاو دابنیت به ته لاق دانی ژنه که ی تری نه گهر ه بیوو، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمویت: ((لا یجل لامرأة تسأل الطلاق أختها، لتستفرغ صحتها، فإنما لها ما قدر لها)) (رواه البخاري).

واته: حه لال نږه بۆ نافرته که وا دواخواری ته لاق دانی خوشکه که ی بکات بۆ نه وه ی قاپه که ی به تال بکات بۆ خو ی، به لکو نه وه ی بۆ هیه که بۆی دانراوه له لایه ن خواوه.

ناهنگی گواستنه وه

١- سووربه له سه ر ناهنگ گپړانی شه رعی دوور له خراپه کاری و تاوان و سه ریچی کردن و تیکه لوی به بیانوی نه وه ی که ناهنگه که خیزانی یه، وه نه که ن بووک و زاوا به رزبکړینه وه له پېش چاوی خه لکی، هینانی گوړانی بیژو کاسیته گوړانی له پړگه ی بلندگویی دهنگی یه وه، وه شه ونخونی کردن به وینه گرتن.

٢- دروسته ماره برین ناشکرا بکړیت به ده ف و سروودی پړگه پې دراو، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمویت: ((فصل مابین الحلال والحرام الدف والصوت)) (أصحاب السنن).

جیا که ره وه ی نیوان حه لال و حه رام ده ف لیدان و دهنگ ده ربرینه.

٣- ناگاداربه له نه ریتی چاولیکه ری خراپ، وه کو شه بقه و نه لقه کردنه په نجه ی بووک له لایه ن زاوا که وه داب و نه ریتی گاوره کانه و بنچینه یه کی بیروباوهری هیه لای نه وان.

الدخلة:

١- هه ول بده په رتووک بخوینیته وه ده رباره ی ژیانی هاوسه رگړی شه رعی.

٢- ناگاداربه له خویندنه وه ی نه و گوڅارو په رتووکه جنسی یانه ی دوور له پینمایي شه رعی.

٣- هه ر شتیکت له لا نالوزه پرسیار بکه له و هاوپړیانه ت که جیگای متمانن.

٤- خو ت برازینه وه و بونت خو ش بکه بۆ هاوسه رکه ت، وه ناگاداری برو ه لگرتن و قزی ده سترکو و قزبرین به له سه ر شیواری پیاوان چونکه هه موو نه مانه له شه رعدا قه ده غه کراون.

٥- دوو پکات نویت بکه له گه ل هاوسه رکه تدا، که نامارزه یه بۆ نه وه ی که مه به ست له هاوسه رگړی هه لسانه به نه رکیکی نایینی و په روه رده کردنی مندال.

٦- به لی شه رم له باوه روه یه، به لام زیاده روه ی تیدامه که تا میرده که ت لی ت بیزار نه بی ت.

٧- ناگات له قسه و گوفتارت بی ت وه نه رم و نیان به و هه سته بریندار مه که.

مافه کانی پیاو له سه ر خیزانی

١- شه رعی پیروژ هانی نه وه ی داوه که گوپړایه لی هاوسه رکه ت بکه ییت و پازی بکه ییت نه گهر تاوان نه بی ت، نه مه

که وره ترین مافه به سه ر نافرته وه، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فهرمویت: ((إذا صلت المرأة خمسها، وصامت شهرها، وحصنت فرجها، وأطاعت زوجها، قيل لها: أدخلني الجنة من أي أبواب الجنة شئت)) (صحيح ابن حبان).

واته : ئەگەر ئافرهت پینچ نوێژه که ی ئەنجامبدات ، و پۆژووی مانگی رهمه زان بگریت ، دامینی بپاریزیت ، و گوێرایه لی میرده که ی بکات ، پیی دهوتریت : بپۆره ناو به هه شته وه له هر ده رگایه که له ده رگاکیه وه ویست لئیته ی .

٢- ئاگاداربه نه بیته هوی دودلی هاوسه ره که ت ئەگەر پیویستی خیزانی هه بوو، یاخود بیانوو بهینیته وه، چونکه هه ره شه ی سه خت هاتوو ه بۆ ئەو ئافره تانه، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت: ((إذا دعا رجل امرأته إلى فراشه، فأبت، فبات غضبان، لعنتها الملائكة حتى تصبح)) (رواه البخاري).

واته : ئەگەر پیاو بانگی خیزانه که ی کرد بۆ سه ر جیگا و ئەویش خوی گرته وه و میرده که شه ی به تو په یی خه وت ئەوا فریشته کان نه فره تی لیده که ن تاوه کو پۆژی لیده بیته وه .

٣- خۆت به خۆشه ویست و نه رم و نیان پابگره تا هاوسه ره که ت هه ست به ئارامی بکات، خوای گه وه ره ده فه رمویت: {وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ} (سورة الروم: ٢١).

واته : له نیشانه کانی ده سه لاتی خوای گه وه ره ئەوه یه که له خوودی خۆتان خیزانی بۆ دروست کردوون بۆ ئەوه ی له په نایدا ئارامبگرن و له نیوانیاندا دۆستایه تی و به زه یی په یدا کردوو ، به پاسی ئەوه نیشانه ی تیدییه بۆ خه لکانیک بیرکه نه وه و تیبفکرین .

ئاگاداری کاتی خواردن و خه وتنی به ، چونکه برسیتیو نه خه وتن تو په بوونیان له دواوه یه ، هه ره کو چۆن له ناموزگاری ئافره ته ده شت نشینه که هاتوو بۆ که چه که ی که پیی ده لیت: ئاگاداربه له زۆر گله یی و نا په زای له سه ر ئیش و کارو میوان، چونکه ئەبیته هوی پاکردنی پیاو له مال، وه ئارام بگره چونکه پاداشتت ده ست ده که ویت ان شا ء الله .

٤- خۆت برازینه وه به کل و ده ست نوێژگرتن و بۆن خۆش کردن و بایه خدان به خاوینی تاببیته هوی پاکیشانی سه رنجی و چاوی پاریزراو بیت له بینینی هه رام، به لام زیاده په وی مه که به شیوه یه که زۆره ی کات له به رامبه ر ئاوینه به سه ر به ریت، قیل لرسول الله (ﷺ) : أي النساء الخیر؟ قال: ((التي تسره إذا نظر، وتطيعه إذا أمر، ولا تخالفه في نفسها وما لها بما يكره)) (أخرجه ابو داود).

واته : وترا به پیغه مبه ری خوا (ﷺ) چاکترین ئافره ت کامه یه ؟ فه رمووی : ئەوه یه کاتی که میرده که ی سه یری ده کات دلی خۆش ده کات ، وه گوێرایه لی ده کات ئەگەر فه رمانی پیکرد ، وه پیچه وانه ی ناکات له خۆیدا و له مالیدا به وه ی که پیی ناخۆشه .

٥- خزمه ت کردنی پیاو پیویسته به تاییه تی له په ره ده کردنی مندال و ئاماده کردنی خواردن و جیگا و .. وه چاو بکه له کچانی پیغه مبه ر (ﷺ) و آسمانی کچی أبوبکر (خوایان لی پازی بیت).

٦- پیویسته له سه رت نهینی یه کانی پیاوه که ت بپاریزیت به تاییه تی نیوان خۆتان، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت: ((إن من شر الناس عند الله منزلة يوم القيامة الرجل يفضي إلى المرأة وتفضي إليه، ثم ينشر سرهما)) (رواه مسلم). واته : به پاسی خراپترین خه لک لای خوا له پۆژی قیامه تدا ئەو پیاوه یه که وا ده چیه لای خیزانه که ی و ئەویش ده چیته لای میرده که ی ، ئەنجا نهینی نیوانیان ئاشکرا ده که ن .

٧- خۆت بپاریزه له کاتی دیارنه بوونی هاوسه ره کهت و ناپاکی لی مه که، خوای گه وره ده فه رمویتی: {فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ} (سورة النساء: ٣٤).

واته: ئەو ئا فره ته چاک و گو پرایه ل و نهینی پاریزانه به وهی که خوا ده بپاریزیت .

٨- خۆت بپاریزه له دل پسی کردن له پیاو چونکه کلیله بو ته لاقدان، دووربکه وه ره وه له زۆر پرسیارکردن و له وانه مه به که گیرفان ده گه پین و چاودیژی ته له فۆن ده کهن به تایبهت ئە گه ر خیزانی تری هه بوو.

٩- شیردان به مندال و به خپوکردنی، ئە مه بکه به په رستنیکی به رزو نیه تی خۆت چاک بکه تا به ره مه که یه ده ست بکه ویت، خوای گه وره ده فه رمویتی: {وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنَمِّ الرِّضَاعَةَ} (سورة البقرة: ٢٣٣).

واته: دایکان شیر ده دن به منداله کانیان دوو سالی کامل بو ئە وهی که ده یه ویت شیردان ته واو بکات .

١٠- جیی متمانه ی پیاوه کهت به له مال و سامانی، دروست نیه ده ستکاری بکه یه به بی په زامه ندی ئە و، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویتی: ((المرأة الراعية في بيت زوجها، ومسؤولة عن رعيتها)).

واته: ئا فره ت سه ره رشتیاری مالی میرده که یه تی و به پرسیاره له به پیره بردنی .

به بی ئیزنی پاره ده ره مه که، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویتی: ((لا يجوز لامرأة عطية إلا بإذن زوجها)) (أخرجه أبو داود).

واته: دروست نیه بو ئا فره ت مال ببه خشیت ئیلا به ئیزنی میرده که ی نه بیته .

١١- ریگه به که س مه ده بو مالی به بی ئیزنی هاوسه ره کهت، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویتی: ((لا يحل للمرأة أن تصوم وزوجها شاهد إلا بإذنه، ولا تأذن في بيته إلا بإذنه)) (متفق عليه).

واته: دروست نیه بو ئا فره ت به پۆژووی سوننه ت بیته به بی ئیزنی پیاوه که ی، وه دروست نیه ریگه به که س بدات بو ماله که ی به بی ئیزنی ئە و، واته ریگه به که سیک نه دات که پیاوه که ی رقی لی بیته یان پیی ناخۆش بیته .

١٢- به بی ئیزنی هاوسه ر به پۆژووی سوننه ت نه بیته ئە گه ر له مال بوو، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویتی: ((لا يحل للمرأة أن تصوم وزوجها شاهد إلا بإذنه، ولا تأذن في بيته إلا بإذنه)) (متفق عليه).

واته: دروست نیه بو ئا فره ت به پۆژووی سوننه ت بیته به بی ئیزنی پیاوه که ی، وه دروست نیه ریگه به که س بدات بو ماله که ی به بی ئیزنی ئە و، واته ریگه به که سیک نه دات که پیاوه که ی رقی لی بیته یان پیی ناخۆش بیته .

١٣- له مال ده ره مه چۆ به بی ئیزنی ئە و، وه مه چۆ ده ره وه بو پیویستی و به رزه وه ندی یه کی شه رع ی نه بیته، خوای گه وره ئە فه رمویتی: {وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ} (سورة الأحزاب: ٣٣).

١٤- چاوپۆشین له هه له کانی به تایبه تی هه له یه که مه به ست نه بیته، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویتی: ((كل بني آدم خطاء، وخير الخطائين التوابون)) (أخرجه الترمذي).

واته: هه موو ئا ده میزادیک هه له ده کات، به لام باشترین هه له کاران ئە وانه ن که تۆبه ده کهن و ده گه رپینه وه . وه ئا گاداربه زۆر په خنه مه گره چونکه ده بیته هوی تووره بوون و بق لی بوون .

١٥- خۆت دوور بگه ره له مشت و مپ له کاتی تووره بوونیدا، باشتر وایه قسه ی پی نه بریت و باش گوپی لی بگریته هه تا هیمن ده بیته وه پاشان له یه که تی بگه ن، هه ول بده خۆت دووربخه ره وه له هه موو ئە و شتانه ی تووره ی ده کات تا په زامه ندی خوای گه وره به ده ست دینیت، له یادت نه چیت هه ر ئە وه هوی دۆزه خ و به هه شتی تۆ، هه ول بده رازی

بکه به هه موو هوکارېکی شهرعی، پیغه مبهه (ﷺ) ده فهرمویت: ((نساءؤ کم من أهل الجنة: الودود، الولود، العؤود علی زوجها، التي إذا غضب جاءت حتى تضع يدها في يد زوجها، وتقول: لا أذوق غمضا حتى ترضى)).

واته: خیزانی به هه شتی خو شه ویست و مندالّ خه روه یه، ده گه پیتته وه بو لای هاوسه ره که ی که تووره بیت دهستی ده گریت و پیی ده لیت: نانوم تارازی نه بیت لیم.

١٦- راستگوبه له گه لی به تایبه تی له کاتی نائاماده بوونیدا، دوربه له درو چونکه نه گه ر لیت ده رکه ویست متمانهی پیست نامینیت، وه نه گه ر متمانه نه ما په یوه نديتان خراب ده بیت.

١٧- به شداری کردنی ویزدانی له خو شی و ناخو شیدا له گه وره ترین هوکاره کانی خو شه ویستی یه، ناگاداربه خو شحالی ده رنه بریت له کاتی غم و په ژاره یدا، وه دلته نگي ده رنه بریت له کاتی دلخو شیدا، چونکه به شداری کردن له خو شیدا زیاتری ده کات، وه له ناخو شیدا سووکتری ده کات، هاوشانی و یارمه تی ده له نارام گرتن و بوچووندا.

١٨- پیز له میوان و کهس و کارو خزمی هاوسه ره که ت بگره به تایبه تی دایک و باوکی چونکه نه وان له ته مه نی دایک و باوکتدان، وه پره وشتیکی شهرعی ره سه نه، پیغه مبهه (ﷺ) ده فهرمویت: ((لیس منا من لم یجل کبیرنا، ویرحم صغیرنا، ویعرف لعالمنا حقه)) (رواه أحمد).

واته: له نیمه نی یه که سیك پیز له گه وره نه گریت و به زه یی به بچووکدا نه یه ته وه و مافی زانامان نه زانیت.

١٩- پازی به به وه ی هاوسه ره که ت بو ت دابین ده کات له خواردن و خواردنه وه و پو شاک و... جگه له مانه که له توانا یدا یه، وه سوپاسی بکه و نکولی مه که، چونکه ده بیتته هو ی چوونه دو زه خ، پیغه مبهه (ﷺ) ده فهرمویت: ((أريت النار، فإذا أكثر أهلها النساء يكفرن، قيل: أیکفرن بالله؟ قال: یکفرن العشير، ویکفرن الإحسان، ولو أحسنت إلى إحداهن الدهر، ثم رأت منك شيئا، قالت: ما رأيت منك خيرا قط)).

واته: دو زه خم نیشان درا، بینیم زوربه ی خه لکی ناوی ئا فرته بوون، و نکولی ده که ن. ووترا: ئایا نکولی له خوای گه وره ده که ن؟ فه رمووی: نکولی چاکه ی هاوسه ره کانیا ن کردو وه، نه گه ر به دریزایی ته مه ن چاکه یان له گه ل بکه ی ت پاشان شتیکت لی ببینن، ده لاین: هیچ چاکه یه کم لیت نه ببینوه.

٢٠- ئا فرته ی چاک داوای ته لاق و جیا بوونه وه له هاوسه ره که ی ناکات به بی هو یه کی شهرعی، پیغه مبهه (ﷺ) ده فهرمویت: ((أبما امرأة سألت زوجها طلاقا من غير بأس، فحرام عليها رائحة الجنة)) (أصحاب السنن).

واته: هه ر ئا فرته یك داوای جیا بوونه وه بکات له هاوسه ره که ی به بی هو یه کی شهرعی، نه و بو نی به هه شت حه رامه له سه ری.

نه مه مافه کانتانه بیزان

١- مارهی دیاری یه کی خوای گه وره یه بو ت، خوای گه وره ده فهرمویت: { وَأَتُوا النِّسَاءَ صِدْقَاتِهِنَّ نِحْلَةً } (سورة النساء: ٤). واته: مارهی بدنه به ئا فرته تان وه کو دیاری یه که . پیاو بو ی نی یه زورت لی بکات که شتی که له ماره یه که ت لی بسینیت به بی ره زامه ندی، خوای گه وره ده فهرمویت: { فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا } (سورة النساء: ٤). واته: نه گه ر دلایان پاک بوویه وه له شتی که له ما هری یه که یان نه و به حه لالی بیخون .

٢- دابین کردنی پید او یستی یه کانت، خوای گه وره ده فهرمویت: { الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ } (سورة النساء: ٣٤). که خواردن و خواردنه وه و پو شاک و شوین ده گریته وه.. وه پیویسته له سه ر پیاو نه گه ر ژنه که ده وله مه ندیش بوو، به لام پیویسته له سه ر ژنه که داوای شتیکی لی نه کات که له توانا یدا نه بیت.

- ۳- مافی خۆته له سههر هاوسه ره کهت که غیره تی هه بیته به سههرته وهو و بتپاریزیت له هه موو شتی که تازارت بدات.
- ۴- مامه له کردن به چاکه: خوی گه وره ده فه رمویت: { وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ } (سورة النساء: ۱۹). واته: هه لاس و کهوتتان چاک بیته له گه لیاندا وه نه رم و نیان بیته و رهق و توندو تیژ نه بیته به بی تاوان، هه روه ها دادپه روه ر بیته له نیوان خیزانه کانیدا نه گه زیاتر له ژنیکی هه بوو، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت: ((من كانت له امرأتان یعیل لإحداهما عن الأخرى جاء يوم القيامة یجر أحد شقیه ساقطاً أو مائلاً)) (رواه الترمذی).
- واته: هه رپیاویک دوو ژنی هه بوو، به لای یه کیکیاندا لایددا نهوا له رهۆزی قیامه تدا لایه کی به ربوته وهو رایده کیشتی و یاخود لاله نگه. وه له مامه له کردنی چاکه پیزلینان له کهس و کارت و بانگ کردنیان له بونه کاندوا چاکه کردن له گه لیاندا. وه له مامه له کردنی چاکه نه وه یه نه خووش کهوتیت چاره سههرت بکات.
- ۵- گوپرایه لی هاوسه ره کهت نه کهیت له شتی کهدا که بوئی حه لال نییه و تاوانه، وه کو داوا کردنی له کاتی بی نوژی و زه یستانی و له کاتی به رهۆزو بوونی فه رز، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت: ((لاطاعة لبشر فی معصية الله، إنما الطاعة فی المعروف)) (رواه البخاری). واته: گوپرایه لی نییه بو هیچ مرؤفیک له سههرپیچی خوی گه وره دا، به لکو گوپرایه لی ته نها له چاکه دا نه بیته.
- ۶- نه گه ر هاوسه ره کهت له حه ق لایدا نهوا نامۆزگاری بکه، وه نه گه ر به رده وام بوو نهوا سههرپیچی بکه، چونکه ئافره تی موسلمان دروست نییه له لای کافر بمینیته وه.
- ۷- حه رامه به بی هویه کی شه رعی لیته دووربکه ویته وه، چونکه فه رمانی پی دراوه که مافت بدات.
- ۸- مافی خۆته له سههر هاوسه ره کهت که بتپاریزیت له ناگر به فی کردن و په روه رده کردن، خوی گه وره ده فه رمویت: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ } (سورة التحريم: ۶).
- واته: نهی باوه رداران خۆتان و کهس و کارتان پاریزن له ناگری که سووته مه نی یه که ی خه لکی و به رده، فریشته ی دل ره قی نه ستووری له سههره بی فه رمانی خوی گه وره نا کهن وه چی فه رمانیان پی بکات جی به جیی ده کهن.
- نیمامی عه لی (ﷺ) ده فه رمویت: ((خۆتان و کهس و کارتان فیتری چاکه بکهن و په روه رده یان بکهن))، الألوسی ده فه رمویت: ((نه مه به لگه یه له سههر نه وه ی که پیویسته له سههر پیاو نه وه ی که فه رزه له سههری بیزانیت و کهس و کاری فی بکات...))
- نه گه ر هاوسه ره کهت به مه هه لئه سا پیویسته له ده ره وه فیتری بنچینه کانی دینه کهت بیته، پیغه مبه ر (ﷺ) ده فه رمویت: ((طلب العلم فريضة على كل مسلم)). واته: گه ران به دوا ی زانیاریدا فه رزه له سههر هه موو موسلمانیک.
- ۹- دروست نییه هاوسه ره کهت ریگریته بکات به هه لسان به نه رکه دینی یه کانت وه کو بانگه واز کردن بو لای خواو سه رخنستی دین به بیانوی نه وه ی که تو ئافره تیت و گرنگترین نه رکت مال و منداله .. نه م فه رمووده یه ی پیغه مبه رت (ﷺ) له یاد بیته که ده فه رمویت: ((النساء شقائق الرجال)).

واته: ئافره تان هاوشانی پیاوانن. به لام ناگاداری هاوکیشه به ماله کهت پشت گوئی نه خهیت به بیانوی نه رکی دینی.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته ...

هه لیه ره به هه شته

www.ba8.org

له دوعای خیر بی به شمان مه کهن